

A luxemburgi tartománytanács tagjainak felirására is hivatalosan értelemben felelt 'n' körül, a vegyi ezeket mondta: „Nem tagadhatni, hogy nemely, a Rajnai tul uralkodó pártiak szavazélyek ellen kell küzdenünk. Azt hiszem, érdékükben van, semmi olytant nem tenni, mi azokat ingefontossággal bír: ha a szavazélyek bele nem elegendőnek, az akadályok még eszkelhetők fogynak lenni. Azon hétfőn elatt, mikor Belgiumban vagyok, jóformán belhelyzetben, millió nagy erdekkel viseltem Luxemburg iránt. Abban feltörököttem, hogy az urakat megtagrússam, nem fogjak kelleni. Fajdalom, az 1815-ik események igen károsan hatottak az alkudozások menetelére. Nagy törzsekönözött következésben azután sokáig el nem törlészhették. Legyenek egyébként azon bázalommal irántam, hogy semmi sem fog elmagasztani, mit a körülmenyek csak mindenhol megengednek, 's hogy minden előkvetendek, mi emberei, leg lehetséges.”

Schweiz.

Luzern, aug. 4. A szövetséglyukésen Montebello herceg francia követ által egy jegyzék nyújtottat, melyben a franziaik király nevében és meghizsámból az ifjú *Bogeszi Lajos*-Napoleont a schweiz batárok ből elvtávolította Kereki. A herceg jegyzékeben leginkább következők tanúsítók: hogy nem illett egy barátoság országának mint Schweiz, Lajos-Napoleonat a strasburgi történeten után kebelbe fogadni 's megengedni, hogy minden kötelezettségeinek, melyeket kírta hatalassosság parancsolt, mellőzésével ujra vétkes fondonkásokat 's keptelen követeléseket ismétljen; hogy Arendsen nyilvánosan középpontja ezen fondonkásoknak; hogy a francia kormány jogai és kötélisége Schweizről kiáramlik azoknak belsejében mag nem törését; hogy Lajos-Napoleon e fondonkásokat nem tagadhatja, mert az románok, melyeket mind Francia- mind Németországban nyilvánosított, 's az, mely minap a párikamarában ülökötött, melyben, mint meg van mutatva, esetlegű vett, elegyedikéig bizonyítja, hogy vétkes tervéről is követeléseirol soha sem mondott le; Bonaparte Lajos nem felelhetőségi egyszerűen egy schweizi polgar 'nevel 's gyanczin koronaprzedenseit 'stb. — Halál a szövetséglyukés valami vezetéshez haszna ereszkezének is a hozzá intett kivánság felett, 'mi a kitetges, minthogy a 'következ' negy resze világos utasítások nélküli szavazni vonnánek, melyig alig gondolható, hogy e véggész megadó lenne. A' megintározott, schweizi polgar, 's így minden selektéteireit, melyeket a schweizi földön vissz vegyidegenjából hirtelenül kördeje vonható, de nem egy idegen status kivánságra kiutasítható, 's így minden bírói ítélet polgarjogától meg sem fosztatható. Hogy Lajos herceg hajaza iránt nem eszleknek nemesen, minden azt cselekmódja 's korábbi igérécével ellensezében által jelenlegi által zavarba hozza, minden elfoglalatban erzi, de a' lalanat, öt emlékezettel, miképen jobban temne, ha aggja körül fizikai kötéliségeit felteszéssel, mint Arendsenben induló almoldoszokon csüngeni, elmulasztatott, 's mosoly számítésekére kivatikat, Schweiz önnagának 's báleltek tartozik, polgarát ötmaznázi.

Törökország.

A montenegrói hátról, júl. 20. A' montenegrói és hercegovinai törökök közé fegyverszünet kötöttet, melynek erejével fogva ott minden a' jelen állapotban marad, Grahovo kerület ment az adótól megtisztítani ezelőtt, zsíkmányukat a' montenegróik megtartják, melyért Hercegovinai fele minden további ellenlegeskedéstől magokat visszatartoztatni kötelesek. A' hidi pusztításnak kitettek volt környékükben mindenfelé csak örömnajt hallani a' visszantartott béké és bátorág felett. Ellenben a' montenegróikat a' harcra' visszketkezve megint ingerelik, másfél próbházi szerezetet; de ez egyszer verő fejelek lódítattak haza. Tadnáluk a' montenegróik régóta szándékoztak már a' podgoriczaiknak tulva lévő utóbbi garazdasági visszatartani és Scutari hasaságba berohannni; 's miután Grahovoni béké szerződött, ez időpont tartalék legalakalmatossábanak a' szandék kivitelezése. E' vége a' montenegróik egy nem megvetendő csapatjai gyűliketezés Kucsiiba, honnan a' berohannásnak Clementinel kell vala történnie. De a' elemiutakat nézve veük a' kellemesen látogatásnak, 's elfogadásra szép esetben jól elkeszülik. A' montenegróik egész gondnássában épen a' határnál egy szoroson menekülnek, míg a' elemiek meghoránhatnak őkkel, 's az ijedt csaporiból meglehetős mésszárlat vittek végre; mondják, hogy 70 montenegrói esett volna el, a' többi megszallasztott. E' napon Scutariabn a' elemiek leirhalanak öürümi-adozás közé nyilvánosan 12 montenegrói sejet ide 's továbbozzák a' h'urczelőköt, valamint a' megtagadás' intenzitét, a' basa hercegig letalmaszt meg. A' elemiek ezáltal nekibatorodtak, s elütik szandékjuk, e' kis esetben fölyatalnivalónak, míg a' porta kepesnek lájna magát a' nyughatásban montenegróik ellen egy fócsapást próbálni.

Elegy.

Elegy.
Hannovera, jul. 29. Nagy fontosságú kérdés a' német szövetséggylek' illetésgenek (Competenz) elhatározásra nevez alkotmányunk' ügyében: minél nevezetl. bir a' szövetsz'ne alkotmányos' szerelm' törvényesítésről? miután névezetl. egy tudva lelti kifogás ezek illetésgéget egyes testületeknek teljeséggel nem. hánem csak a' rennek' köz gyakorlani engedi meg. Mindazáltal az új alkotmányos' fele-

d tanieskozásnak alkalmával a' második kamrában a' kor-
mányosból klonmányt' rendel' kör gyűlésenél is azon jogat-
miszerint az ország' képét is visel' egy külső sérelmezé-
sével által. Mindei továbbá az első kamrában a' mart. 16-án
köt', ugyinevezet' illetésgel levél tanieskozásra vétetett:
<i>Sekély elbabnemű miniszter</i> , ki akkor jelent meg az első kama-
rában előbbi mindenkit királyi biztos, kinyilatkoztat, hogy a'
sérelmezével' jog a' szövetséggylestel minden egyes tes-
títelit illet.
Aug. Ijén <i>Syrius</i> gőzös, melly kétszer tett Uj-York-
ba utat. Sz. Pétervárba ment Bermondsehűl a' Themsen
klinálulta. Ez az első gőzhajó, melly a' Themsen meg az
ország fővárosára.
Sz.-petervári hírlapok megerősítik a' hirt, hogy
egy június 11-én volt szelvésben tizennyolc hajó veszett
élet, melyek Teopse mellett, az awchasi tengermellékén
horgonyoztak.
Barbados szigetén június 18-kán, mint a' waterloo-i
ütkezel' évnáján, mintegy 20,000 néger téteitét urai alá
zabadságba.
P é n z k e l e t .
<i>Bécs, augusztus 18.</i>
I status-költelezények' közép ára volt 5 petes p. p. 107 1/4
" " " " 4 " " " 61 1/4
Júliuselvét 1820. évről, 100 frank. . . . . —
" 1821. " 100 " " " . . . . . —
" 1834. " 800 " " " . . . . . —
Desi statusbank-költelezény 2 1/2% pénzért 65

Pérezkette.

Bécs, augustus' 18.

'status-kötélezvények' közép ára volt 5 petes p. p.	107 1/4
" " " " 4 " "	81 1/4
Összesen 1820. évről, 100 frnt.	- - -
" 1821. " 100 " " " "	- - -
" 1834. " 800 " " " "	- - -
Összes 'status-kötélezvény' 2 1/2 pezseri	65

Dunavizállás: aug. 19-ikén 4' 3"

Magyar hirlapok' heti szemléje.

August. 6 — 12.

Az Atheneum' II és 12dik számaiban több jeles források között a „műgyűjtemények” hasznáról” (leginkább kölesi tekintetben) értekezik Pálzky Ferencz. — A’ júniuskrónikát egy „köténypons” tölti be Dergne asszony 25. m. közt.

A' Függelmezében legfeljebb is 104., Czende István' „Bölkelkedő magyar polgár"-át (inkább politikai, mint filozófiai tényezés és szellemi irat, Kassa, Werfernél, 1883.) szigorian, de nem epen illetélenül bírálván, a' többi azt igen helyes és hásznákos nézve is korszerű politikai szerezeteket fejt ki; millyen például az itt következő: „Mindennagyon" bírodalmi szerkezetet két szempontból lehet tekinteni: általánosból, a' bírodalom "célja" n' tiszta eszményből színtelen, vagy viszonyosból, alkotmányra összefüggésből, a' fennálló szükségekkel tekintve; ezt egyedül a' szükség az, mi a' társasági cílethen mindezt letervez, fenntart, s változtat, minden lassan megteremti. A' zsarnoksgyakorlásnak köszönhetően a' bírodalom" azon formája, melyről ezekben a' legkevésbé egyezik össze, mind e'lett a' kelet" országainban érük; mert ott a' zsarnokmagán a' családban, a' polgári elet" ezen részirányban, lélek; a' polgár, ha öt úgy nevezhetjük, rabnőt szálelik, trah megy a családból a' bírodalmi cílethez által, s rabszolgák porték káprázatot. Hogy ezen forma keletről oda hónos, mutatja, hogy az az egyedül lehetséges is, tehát a' senförgő társasági állapotnak, mikor törökmenyek nem változnak, a' egyedül megfelel-e; a' társaság, mint minden dolog a világban, forma nélkül létezhetik. Amerika szabadságtörvényesekkel bírálva össze, fejedelmi családok nemessége hosszú-

Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharcban részt vevő magyarok nemessége, benszéderi hierarchiai középpont nélkül, melyet függetlenségektől, más formába nem olvashattott, mint respublikánus. Ez Európa nevezéges kezében állt. Birodalomnak a középkori monarchiico-aristokratikus formáiból fejlődött ki, így a hűföldi elemekhez időszakosan kötődött kereskedelmi és ipari és művelődési által egy harmadik rend csatolódott hűföldi törzsekhez az alkotmányos monarchiával, a hűföldi törzsekhez; mert ezzel az eredeti körök (monarchia, aristokratia) elkerülhetetlenül keveredtek: az egész monárnak pedig minden egyes részét, érdekeit és szükségleteit összesen kell egyeztetni, különben nem nem összeszerződhet. A dolog nem pusztán elmelet többé Anglia, 's egy Adal utána Franciaország, megpróbált a respublikánus létesítményt, de megszemmisítésre szükken nem maradt. A törzsekben, hanem csak vegyélföl, erő-személyes (neutralitatis) és fokonként fejlődés: a két ortodox törzsek között szerezték az általános fejdelemfelügyeletet. A törzsek közötti szövetséget az 1848-as respublikánus végnyomai között jobbra haladt addig intenzíven, hogy végre az alkotmányos monarchia közelebb került a hűföldi törzsekhez. E kérdés tehát elmeleddleg es orlatilag, philosophia es történetis szempontból minden gen tul van. A törzsaságilectet nem lehet szemlélni helyére, sőt döntve, tökéletesíteni, hanem csak belül felé, legközelebb levő szükségeit szem előtt tartva, az 1848-as színtér kívülről, 's az államot nem színenk szerint kívülről, az 1848-as színenk szerint javítva. — Utóbb a Tudománytár (1837-díjnyári) birlatala folytatották 38. és 31. urakról; — végrehedet Ferencz folytatja az „Atheneum” miatti zajlatot, az szintannyi szerezesével, mint az előbbi szám, azaz szintazon tanító es pleyktas feloslecessé. Állításnak a gyerekek közül meglehetésre méltók a következők: „A publicum magától is kitállták, hogy az Aurora” személye, oka nem egyeb, mint az Atheneum” szépművészeti részének osztályai előrelé kiállíthatására; — hogy a lapok a “horror tauri” Foglalemez mellett, legalább időre, feleslegességeként letek; — ’s gyanszhatta, hogy azoknak a diákoknak, akik az előbbi számot olvaszták, Jatekzettel kiadójára csak ez a könyv van.

menyet indita meg. (Kérdém: *bona fide* állítja e mindeneket Schelud urát?) Továbbá: „*Talán* tábláiról Balásfályi Orosz József... ki azon negy sorat is, melyben 1837. januárban a „Jelenkor” kiadóját hirdettek kiadásra, kér, németül írták, mert fordítójához nem volt épen körülözve. (Hát bána’ fordító ott volt, ‘s amágy negy sor talán — mert körülözni mindenig n’ dolog — nem is ajánjt kezni irattatni?)”* Végre: „Csató” hírlap szemleje *egyenesen* az Athenaeum es. Figyelemre méltó lenni tételestől, noha az *transzszefezésre* nőttiből lapok! türgeyi is felhordanak...** (Sch. ur! tegye csak kezét mellére és vallja meg: nem *rabság* ez? Elhallgatott a n’ szemle, felejti pályáját, tudva és akarva, csak egy hírlapnak csak *egy* figyelemre méltó és belyegző cikkével! Is Pániasszoldot és okkál a szemlé ebébbi rezrehajtásról fel eszünkösztő alatti csak *egy* hírlap is? söt, nem lett volna e sok hírlapnak mindenhez használhatóan olvas-za? Es a’ szemle meglis *egyenesen* az Athenaeum ellen lesz!..! nem mondhatnám e ennek igazabban, hogy a’ triceps redacionis e cikkelye (az Athenaeum miatt zajlagon) *egyenesen* n’ szemlé ellen letezik! — De hiszen a’ szemle frál neki, hogy a jóvá hetekben alkalmára lesz nevezetit literaturánk! s literátori pártjában felejt hőveben kifejezni, egyszersmind a’ harom bajnokkal, de kivált a’ furig kis protocollistával egy parancsra torni.)

A 'Teremzet' ló lapjában 'bonismereit folytatva, hánzánk' folyóról 's legelebb is a Duna- és Tiszaor mond ne-hany általános, de nem megvetőd szót Stances ur-utóból az „akarmelly egys megyében létesíthető tiszkar-meneti terv” közölteik. A 'bellettrisztai rezs Chopin ma-zurait folytatva — ha lehetett volna; de mintán ez nem lehetett, „A' veszékezős” (elektép) kezdi meg Cze-csikról, 's Hazachá fölött mulatásos es hatásos „beszel-getsést” vegyi be. Ugyanitt berekészítik Tóth Lőrincz Sávhangjainak birálata, melynél mitöréntés is criticál eredményei ezek: „Tóth Lőrincz esak ezellett két évek le-pel fő tulajdonkép nyílt homlokább a' kötött pályán. Az 1836-iki Aurora nyújt elős kitűnőbb dolgozatait. Ezek fölött megszólannak az aurora-birálók” véleményei. Egyik ügyes dalnoknak fűvövé öt; a másik nem eleg teremző lelket, 's ennek szükében, tulások utáni kapkokkal velt felfedezni költeményeiben. Azóta ket év forgott le, T. L. majdnem szakadatlanságban nyújt költeményeket az ollvasás” barátinak. A' Rajzolatok, Emlény, Hajnal és Atheneum szolgáltak rakkelyíj felületként tolla száme-neinek. Mindezek tehet meg jobbában emlékezhetünk voltak; 's ha egys nem, maga e' körülmeny is visszatartó-táthatal T. Lőrinczet a' lepéstezőt: költeményt egy csomóban kindini. Nincs kezünkkel az épén idezett zsebkönyvek folyojelek eddig elfolytana, hogy kijelölhetnök: han-ydarab jelenik meg most először e' gyűjteményben. Ugy hisz-szük, nem keveset mondunk, ha — memmire emlékezettünk nem esz — azok számat legfelsőbb 20-öt tesszük; csekkely szám alhoz képest, hogy gyűjteménynek majszal szolgál-hasson. — Rögtön egyébirant meg a' jelen gyűjteményből el-határzó itélétem nem hozhatni, mert az ebben foglalt darabok mindeniken látszik nyoma az egészben meg nem tisz-tult kölött irányának, 's így nem tudhatni, milly erő leg-teremzend ki még benne, ha egyszer azon korba jut, hol a' szem-életes ember komolyan tekint önmö helsejébe, 's keble' kinestárihól nem hármar kódó kezekkel szorja ki va-yognat, hanem meg e valogatottan szeni elű annak leg-nesesbijeit. Nála a' költemzet' majd minden nemeből van; de ilyegy sem tisztán, egy sem önnállólag. Lyraja vegyítra van didacticummal, dramaticummal, epicummal, 's viszont zek amazokkal. E' szempontból tehet csak ismét saj-ozhatunk, ha T. L. ur, költő ereje föl i ránynak kijünesít el nem varva, gyűjteménye kiadásával ez összé-világít lefelé szenderdekozék. „A' birólo B. nevjezzel el.

Az Ismeretlőd gádasági részben föl címkéyek: „Len-
mesztés”, „A” föld, ennek elosztása és sorozása” ’
gyanesak, „A földnek szívó-ereje”. Továbbá ugyanitt, a
Florence-i szalmakalapokról mint hazánkban is közismert
írásban tüntetik meg a *Borsig* ur, e’ részben kö-
tekező, érdekes honi adatokat ’elmelkedést. „Na-
min is *Brunszik* Mária - Terezia grófne 1828ban egy tíz
éves Florenciában dolgozott szalmakalap-gyárba” ’s Müller
vezetőjü segítségével próbát tettek, negy leánykával csak
szintén öly kevésbéleg titűt ki a próba, hogy már 1829ben
tisztelt grófne’ lelkessé igyekezettel fogva 60 gyermek
dolgozott ’s szalmából legfinomabb munkákat készítenek.
Kegyszersmind egy fogadott tanító is mesterné által
nyilvántartott példákban erkölcsi mondásokban, énekekben
nyertek oktatást. Nagy rezsvéttel vall, ez figy iránt Fes-
tés. Sándor Vilma grófne is; ó általa nyerte meg
valasztottsg 1830ban O Felsége Karolina Gáspár
jövihagyását és partfogottatását, ki hazai szalmához készül-
ték kalapot kegyeskedett viselni. Az első jól sikeresült szal-
makalapot Nádor Föherzegne Ö Fensege viselte. Sán-
dor Károly es. k. h. g.ekr’ első nyári kalapjai, valamit
fenséges anyjuk’ szalmazsövű papucsa, e’ hazai
úr mévai valamákk. Esztgeromban az érseki templomban
egy igen szép ezen ízrebetben készült misékörös mű-
alkat szalmához szüverte, melyt megtékinthető, —
en ízrebet felállítására 1027 pengő forint adakozás jött
a’ készítményekből pedig 1829kkt 1830kig 442 f. 20
pengő, összesen tehát 1469 f. 20 kr. jött be. — De ez is
százöt szakhamarr, ’s a’ jó mag már csíraszábasban ki-
zolt hatogat! — Valljon arra vagyunk e mi kárhoz-
unk, hogy minden, a’ mihez csak nyulunk vagy a’ mihe-
unk, kezünk alatt elhagyjunk, vagy ne sikerüljön? —
Lehet ennek oka? Ez itt ki nem fejtjük körülmen-
tő, mindenki, ki melyebben lát, eltalálhatja okát,
nem egyéb mint a’ nemzeti szellemb’ szíjjárdabbá al-

Kérem a' szemlési urat, ekkély személyemet írly megtámadások ellen ne védjé; majd magam felelek meg magamról, ha érdememek találom. De újkor kufáságokon minden részben ember felüli. Ugy látásik, nem érdemeltek figyelmet is az, aha' s' szemlési ura, mely

